



Warszawa, dn. 8 grudnia 2004 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-463511-VI/04/AB

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Pan
dr Mirosław Gronicki
Minister Finansów

W piśmie z dnia 29 lipca 2004 r. Rzecznik Praw Obywatelskich przedstawił Panu Ministrowi zastrzeżenia do art. 24 ust. 10 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 z późn. zm.) zgłoszone we wspólnym wniosku Izby Domów Maklerskich w Warszawie i Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych we Wrocławiu.

Uprzejmię dziękuję za ich uwzględnienie.

Zainteresowani zgłaszają dalsze zastrzeżenia, które wydają się uzasadnione. Dotyczą one ustalonego w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie określenia niektórych wzorów oświadczeń, deklaracji i informacji podatkowych obowiązujących w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych (Dz. U. Nr 224, poz. 2225) – wzoru „Informacji o przychodach z innych źródeł oraz o niektórych dochodach kapitałowych” (PIT-8C), stanowiącej załącznik Nr 15. W części F domy maklerskie są obowiązane podać informację o wysokości przychodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych nabytych przed 1 stycznia 2004 r. W przeważającej części będą to przychody zwolnione od podatku na podstawie art. 19 ustawy z dnia 12 listopada 2003 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. Nr 202, poz. 1956 z późn. zm.). Będą jednak wśród nich także przychody nie korzystające ze zwolnienia z art. 19 ustawy z dnia 12 listopada 2003 r. i podlegające opodatkowaniu, np. z odpłatnego zbycia akcji pracowniczych, akcji nabytych w drodze darowizny czy spadku.

W część E domy maklerskie są obowiązane podawać przychody – i koszty ich uzyskania – wymienione w art. 30b ust. 2 ustawy, obliczając dochód lub stratę według zasad przyjętych w tym przepisie, a w przypadku odpłatnego zbycia

pożyczonych papierów wartościowych na zasadach określonych w odrębnych przepisach (sprzedaż krótka) – według art. 24 ust. 13 i 14.

W piśmie z dnia 19 maja 2004 r. znak: PB5/RM-033-25-798/04 Departamentu Podatków Bezpośrednich wyjaśniono, że: „W informacji PIT-8C w części E wykazywane są jedynie dane dotyczące dochodów uzyskanych ze zbycia papierów wartościowych nabytych od dnia 1 stycznia 2004 r., natomiast w części F przychody uzyskane ze zbycia papierów wartościowych nabytych przed dniem 1 stycznia 2004 r.”

Nie można zgodzić się z tym stanowiskiem. Taki podział nie znajduje uzasadnienia w art. 30b ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, w którym ustawodawca nie dokonał podziału dochodów na dwie grupy – według daty ich nabycia. Także z innych przepisów ustawy nie wynika, że do dochodów, o których mowa w art. 30b ust. 2 nie należą dochody ze zbycia papierów wartościowych nabytych przed 1 stycznia 2004 r. – gdy nie są one objęte zwolnieniem z art. 19 ustawy z dnia 12 listopada 2003 r.

W sytuacji gdy część E informacji zawiera jednoznaczne odesłanie do art. 30b ust. 2 ustawy, który nie wprowadza podziału dochodów według kryterium czasowego w postaci daty ich nabycia (ubocznie należy zauważyć, że takie kryterium przy przyjętej konstrukcji podatku „giełdowego” nie miałoby racjonalnego uzasadnienia), nie do podważenia jest twierdzenie, że domy maklerskie w części E informacji PIT-8C są obowiązane wymienić również te przychody wraz z kosztami ich uzyskania (o ile koszty te będą im znane), które zostały uzyskane ze sprzedaży papierów wartościowych nabytych przed 1 stycznia 2004 r.

O tym, że domy maklerskie te same przychody są obowiązane ujawniać w pozycji F informacji PIT-8C świadczy treść zapisu zawartego w tej pozycji, jak również treść objaśnień do odnośnika Nr 2 – znajdującego się w pozycji 2 kolumny „Przychody, o których mowa w art. 30b ustawy” części D – umieszczonego w zeznaniu o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w roku podatkowym PIT-38, wyjaśniającego: „Należy wykazać także przychody z odpłatnego zbycia papierów wartościowych nabytych przed dniem 1 stycznia 2004 r. z części F informacji PIT-8C, do których nie mają zastosowania przepisy art. 19 ustawy z dnia 12 listopada 2003 r. (Dz. U. Nr 2002, poz. 1956 z późn. zm.) np. przychody z odpłatnego zbycia: akcji pracowniczych, akcji nabytych w drodze darowizny, spadku”.

Podsumowując stwierdzić należy, że wbrew stanowisku zaprezentowanemu w powołanym piśmie, przy przyjętej w PIT-8C konstrukcji części E i F – w sytuacji gdy zostanie osiągnięty przychód ze sprzedaży papierów wartościowych nabytych przed 1 stycznia 2004 r., z której dochód nie jest objęty zwolnieniem od podatku na

podstawie art. 19 ustawy z dnia 12 listopada 2003 r. – w obu tych pozycjach powinien znaleźć się przychód uzyskany w wyniku tej transakcji.

Zasady, według których domy maklerskie są obowiązane do wypełnienia pozycji E i F informacji PIT-8C, nie są więc racjonalne. Należy spodziewać się, że domy maklerskie będą musiały – chcąc nie chcąc – udzielać dodatkowych wyjaśnień swoim klientom, którzy mogą być zdezorientowani, tym bardziej że tekst objaśnienia do odsyłacza 2 – znajdującego się w części F – w brzmieniu: „Przychodów uzyskanych z odpłatnego zbycia papierów wartościowych, o których mowa w art. 19 ustawy z dnia 12 listopada 2003 r. (Dz. U. Nr 202, poz. 1956), podatnik nie wykazuje w zeznaniu podatkowym” może zasugerować podatnikom, że w części F chodzi wyłącznie o przychody zwolnione.

Obecne skonstruowanie pozycji E i F informacji PIT-8C może być w istocie dezinformujące – tak dla podatników, jak i dla pracowników domów maklerskich – i nie znajduje uzasadnienia w przepisach ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Podatnikom będzie utrudniać prawidłowe obliczenie podatku w zeznaniu PIT-38, a domom maklerskim narzucać dodatkowe i zbędne – dla potrzeb obliczenia podatku z art. 30b ustawy – czynności.

W myśl art. 92 ust. 1 Konstytucji RP rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji RP na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu.

„Informacja o przychodach z innych źródeł oraz o niektórych dochodach kapitałowych” PIT-8C, stanowiącego załącznik 15 do rozporządzenia z dnia 22 grudnia 2003 r., w części F nie może być uznana za zgodną z upoważnieniem zawartym w art. 45b pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Niezgodność z art. 45b pkt 1 powyższej ustawy, a tym samym naruszenie art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, polega na przekroczeniu granic upoważnienia, jakiego udzielił w tym przepisie ustawodawca.

I tak.

Stosownie do art. 45b pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych minister do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, m.in. wzór informacji, o której mowa w art. 39 ust. 3 ustawy. Przepis art. 39 ust. 3 ustawy nakazuje podmiotom w nim wskazanym przesyłanie, w terminie do końca lutego roku następującego po roku podatkowym, podatnikowi oraz urzędowi skarbowemu imiennej informacji o wysokości dochodu, o którym mowa w art. 30b ust. 2, sporządzonej według ustalonego wzoru.

Natomiast art. 30b ust. 2 ustawy określa definicję dochodu osiągniętego w roku podatkowym z odpłatnego zbycia papierów wartościowych (pkt 1), z realizacji praw wynikających z papierów wartościowych, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o publicznym obrocie papierami wartościowymi (pkt 2), z odpłatnego zbycia pochodnych instrumentów finansowych oraz z realizacji praw z nich wynikających (pkt 3), z tytułu odpłatnego zbycia udziałów w spółkach mających osobowość prawną (pkt 4) oraz z objęcia udziałów (akcji) w spółkach mających osobowość prawną albo wkładów w spółdzielniach w zamian za wkład niepieniężny w innej postaci niż przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część (pkt 5).

W sytuacji gdy zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy informacja – do której złożenia są zobowiązane podmioty wymienione w tym przepisie – ma zawierać dane o wysokości dochodu, o którym mowa w art. 30b ust. 2, zaś tenże nie wymienia wśród dochodów tych, które zostały zwolnione od podatku, ustalenie w informacji PIT-8C pozycji F mającej zawierać dane o wysokości przychodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych, nabytych przed dniem 1 stycznia 2004 r. – wśród których będą te przychody, do których będzie miało zastosowanie zwolnienie z art. 19 ustawy z dnia 12 listopada 2003 r. – stanowi w mojej ocenie przekroczenie granic delegacji ustawowej udzielonej w art. 45b pkt 1 ustawy.

W powołanym piśmie z dnia 19 maja 2004 r. wyjaśniono, że: „Wprowadzenie w informacji PIT-8C części F było również odpowiedzią na postulaty zgłaszane przez zainteresowane środowiska. Domy maklerskie bojąc się odpowiedzialności za nieprawidłowe wykazanie przychodów i w konsekwencji dochodów, które podlegają opodatkowaniu postulowały, aby w przypadku papierów wartościowych nabytych przed dniem 1 stycznia 2004 r., z uwagi na to, iż nie posiadają danych dotyczących ich nabycia (np. ceny, miejsca nabycia), przychody z tych papierów były wykazywane w odrębnej pozycji.”

Tymczasem Izba Domów Maklerskich, reprezentująca domy maklerskie, stawia zarzut przekroczenia delegacji ustawowej i wskazuje na problemy związane z wypełnieniem tej informacji – a wynikające m. in. z umieszczenia w niej części F. Przekazuję Panu Ministrowi kopie pisma Izby Domów Maklerskich z dnia 5 sierpnia 2004 r. i zwracam się o rozważenie zarzutów.

W oczekiwaniu na stanowisko Pana Ministra

Z upoważnienia

Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk